

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

31.10.2024 गुरुवासरः वि.सं. २०८१ कार्तिककृष्णचतुर्दशी अमावस्या कार्तिक 15 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

पृष्ठ-3 वर्ष-4 अङ्क-2

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्
हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

देशवासिभ्यः दीपोत्सवस्य
हार्दिक्यः शुभकामनाः

डॉ.मनोजशैलः, प्रदेशाध्यक्षः

डॉ.अमितःशर्मा
प्रदेशमहासचिवः,

सोहनलालशर्मा
वित्तसचिवः.

ललितशर्मा
संगठनमन्त्री

डॉ सुशील शर्मा,
वरिष्ठ उपाध्यक्ष

डॉ.अमनदीप शर्मा,
जिलाध्यक्ष कांगड़ा

डॉ.नरेशमलोटिया,
जिलाध्यक्ष हमीरपुर

डॉ.कमलकान्तः
जिलाध्यक्षः सोलनम्

लोकपालः
जिलाध्यक्षः मण्डी

वेदपाराशरः
जिलाध्यक्षः सिरमौरः

संजय शास्त्री,
जिलाध्यक्षः शिमला

हेमलाल,
जिलाध्यक्ष कुल्लू

डॉ.नरेन्द्रराणा
सम्पर्कप्रमुखः

कुन्दनशर्मा
मीडिया प्रमुखः

शास्त्री बलबीरः
जिलाध्यक्ष ऊना

सुरेशकुमारः
जिलाध्यक्ष लाहौलस्पीतिः

शास्त्री हेमलालः
जिलाध्यक्षः कुल्लू

शास्त्री अमरसेनः
जिलाध्यक्षः चम्बा

फून्चोंग नेगी
जिलाध्यक्षः किन्नौरः

हिमाचल राजकीय संस्कृत शिक्षक परिषद् हि.प्र.

मान्यता प्राप्त :पंजी.सं.डी.एन.एच.(III)5, 22/84 दिनांक: 09/07/1985

ईमेल- hpskt.shikshak85@gamil.com बेबसाइट- www.hpsktparishad.com

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

देशवासिभ्यः दीपोत्सवस्य हार्दिक्यः शुभकामनाः

प्रो.योगेन्द्रकुमारः
विभागाध्यक्षः
संस्कृतविभागः

प्रो.बृहस्पतिमिश्रः
आचार्यः, अध्यक्षः
संस्कृतभारतप्रतिष्ठानम्

संस्कृतविभागः, हिमाचलकेन्द्रीयविश्वविद्यालयः, धर्मशाला

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

पुनीत शर्मा
महासचिवः
संस्कृतशिक्षकपरिषद्
जिला कांगड़ा हि.प्र.

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

दीपावल्याः
शुभकामनाः

भूपेन्द्र शर्मा
संस्कृत शिक्षकः, रा.व.मा.वि.
वर्दी बिलासपुरम् हि.प्र.

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

डॉ मुनीषशर्मा
संस्कृतशिक्षकः
राजकीय वरिष्ठ माध्यमिक विद्यालय
हथौल हमीरपुर 177041

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

राजेशकुमारः
राजकीय वरिष्ठ माध्यमिक
विद्यालय लौणी देवी
हमीरपुर हिमाचल प्रदेश

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

अग्रिवेशशर्मा
संस्कृतशिक्षकः
राजकीय माध्यमिक
पाठशाला बैदी

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

रविन्द्र कुमार शास्त्री
ग्राम कुफुद्, डाकघर दरभोग
तहसील व जिला शिमला
पिन 171012 (हि. प्र.)

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

रविः खरिदेहालः,
ए-003, मंत्री एलिगंस,
एनएसपीएलवाईए, बीटीएम-
2, बैंगलूरु 560076

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

डॉ.शिवकुमारः
प्रसिद्धः ज्योतिर्विदः
संस्कृतशिक्षकः
रा.व.मा.वि.कलरुही अम्ब

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

सिद्धार्थः एस कुमारः
प्रसिद्धः ज्योतिर्विदः
अंकशास्त्रज्ञः
गुरुग्रामः, हरियाणा

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

अर्चना शर्मा
संस्कृतशिक्षिका
शिक्षाविभागः, सिरमौरः

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

डॉ.अमनदीप शर्मा,
प्रधानसम्पादकः

डॉ.मनोजशैलः
सम्पादकः

डॉ.अमितशर्मा
संशोधकः

डॉ.नरेन्द्र राणा
यूट्यूबसम्पादकः

शिवा शर्मा
प्रवाचकः
यूट्यूबसम्पादकः

राजेश ठाकुरः
अन्तर्जालपुटस्य
संयोजकः

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

शास्त्री पंकजकुमारः
रा.उच्च.विद्यालयः ढौटा
सोलनम्, हि.प्र.

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

डॉ.अशोककुमारः
टी.जी.टी संस्कृतम्
राजकीयः उच्चविद्यालयः सिलहः
उपतहसील-कलोलः
जनपद-बिलासपुरम्
हिमाचलप्रदेशः

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

सोहनलालः
कोषाध्यक्षः
हिमाचल-राजकीय-संस्कृत
शिक्षक-परिषद्

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

डॉ पद्मनाभः
प्रवक्ता संस्कृत जी एस एस एस
रिसा जिला मंडी
हिमाचलप्रदेशः-१७५०२४

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

अर्चना शर्मा
संस्कृतशिक्षिका
शिक्षाविभागः, सिरमौरः

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

हिमाचल-संस्कृत-अकादमी

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

डॉ.केशवानन्दकौशलः
सचिवः
हिमाचल-संस्कृत-अकादमी

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात्
दीपोत्सवः २०२४

सिद्धार्थः एस कुमारः
प्रसिद्धः ज्योतिर्विदः
अंकशास्त्रज्ञः
गुरुग्रामः, हरियाणा

हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

हिमाचलप्रदेशे विदेशगमनाय पञ्चाशत् शिक्षकाणां चयनं विंशत्यङ्गीय मापदण्डानुसारं भविष्यति

हिमाचलप्रदेशे वरिष्ठमाध्यमिकेषु उच्चविद्यालयेषु च शिक्षणं कुर्वन्तः पञ्चाशत् शिक्षकाः विदेशे शिक्षासंवर्धनभ्रमणाय गन्तुं विंशत्यङ्गीयमानदण्डेषु खलु अर्हाः भवितव्याः। उच्चशिक्षानिदेशालयेन विदेशे शिक्षासंवर्धनभ्रमणाय गच्छन्तां शिक्षकाणां आवेदनेषु चयनं कर्तुं नियमसम्बन्धं पत्रं प्रेषितं यत् जिला उपनिदेशकेभ्यः प्रेषितमस्ति। पञ्चविंशतिः प्राचार्याः, पञ्चदश प्रवक्तारः, पञ्च-पञ्च मुख्याध्यापका, डीपीई- इत्येतेषां चयनं भविष्यति। जनजातीयक्षेत्रे सप्तवर्षेभ्यः अधिककालेन सेवाकुर्वतां शिक्षकेभ्यः चत्वारः अङ्काः, राष्ट्रियशिक्षकपुरस्कारेण सम्मानिताः शिक्षका अपि पञ्च अङ्कान् प्राप्स्यन्ति। त्रिदिवसेषु प्राचार्यैः उपनिदेशकैः च आवेदनानि चयनं कर्तुम् उच्चशिक्षानिदेशकः डॉ. अमरजीतकुमारशर्मा निर्देशान् प्रेषितवान्। नवीननियमस्य आधारेण इदानीं शिक्षासंवर्धनभ्रमणाय विदेशे गन्तुं शिक्षकेभ्यः चयनं भविष्यति। अनुभवः, वार्षिकपरीक्षाफलम्, एसीआर, पुरस्काराः, नियुक्तिश्च अपि चयनस्य आधारं भविष्यन्ति। शासनस्य निर्देशानुसारं शिक्षाविभागेन नियमसंशोधनं कृतम्। अस्मिन्नेव वर्षे द्वौ चरणौ मध्ये विभिन्नवर्गाणां शिक्षकाः द्विशतं सिंगापुरदेशं प्रेषिताः आसन्। चयनस्य विषये अनेकाः प्रश्नाः उद्भूताः। अतः आगामिवर्षे चयनस्य नूतनः नियमः निर्मितः अस्ति। विदेशे गन्तुम् इच्छुकानां शिक्षकेभ्यः वार्षिकपरीक्षाफलानि, प्रदेशे सेवाकाले विद्यमानाः विभिन्नाः क्षेत्राणि, पुरस्काराः, एसीआर- प्रकारः, विशिष्टविषये अनुभवः- एते सर्वे बिन्दवः आधाररूपेण चयनं कर्तुं भविष्यन्ति। सर्वेभ्यः जिला- उपनिदेशकाः इत्येतान् आवेदनानि सम्यक् परिशीलयन्तु इति निवेदनं कृतम्। पूर्वं शिक्षासंवर्धनभ्रमणाय गत्वा अनुभवप्राप्तानां शिक्षकाणाम् आवेदनानि न स्वीकृतानि भविष्यन्ति। शिक्षकेभ्यः शिक्षणकौशलवर्धनाय शिक्षासंवर्धनभ्रमणाय विदेशं प्रेषणं क्रियते। अन्याः सर्वाः अर्हताः पूर्यित्वा द्विशतः अङ्कानाम् आधारेण चयनं भविष्यति। पञ्चदशवर्षात् अधिककालेन शैक्षणिक- अनुभवम् अपि शिक्षकेभ्यः पञ्च अङ्काः, दशवर्षात् अधिककालेन अनुभववतां शिक्षकेभ्यः चत्वारः अङ्काः, पञ्चवर्षेभ्यः अधिककालेन शिक्षणानुभववतां शिक्षकेभ्यः त्रयः अङ्काः भविष्यन्ति। राष्ट्रिय- शिक्षक- पुरस्कारेण सम्मानितेभ्यः पञ्च अङ्काः, राज्यपुरस्कारप्राप्तेभ्यः चत्वारः अङ्काः, एम. एड. धारकानां शिक्षकेभ्यः त्रयः अङ्काः। पीएचडी धारकाणां शिक्षकेभ्यः चत्वारः अङ्काः, एमफिल. धारकाणां द्वौ अङ्कौ भविष्यतः। सप्तवर्षात् अधिककालेन जनजातीयक्षेत्रे सेवाम् अपि चत्वारः अङ्काः, तत्रैव क्षेत्रे स्वदेशीयाः शिक्षका द्वौ अङ्कौ प्राप्स्यन्ति। यदा समानाङ्काः शिक्षकेभ्यः भविष्यन्ति, तदा तस्य कैडरस्य वरिष्ठः शिक्षकेभ्यः विदेशगमनाय अवसरं दास्यति।

नागरिक-चिकित्सालयः सरकाघाटः चिकित्सक- विशेषज्ञैर्विना केवलं रेफरल चिकित्सालयः अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. पद्मनाभः, सरकाघाटः (मण्डी)। नागरिक- चिकित्सालयः सरकाघाटः चिकित्सक- विशेषज्ञैर्विना केवलं संप्रेषण (रेफरल) चिकित्सालयः अभवत्। अत्र वर्तमाने अस्मिन् अस्थि- नेत्र- शिशु- औषधिविशेषज्ञः न विद्यते। अतः अत्र उपचाराय आगच्छन्तः जनाः बाध्यतया हमीरपुरं नेरचौकं चिकित्सामहाविद्यालयं वा प्राप्नुवन्ति। यद्यपि नागरिकचिकित्सालये चत्वारः चिकित्सकाः सेवां ददति तथापि विशेषज्ञचिकित्सकस्य अभावे रोगिणः क्लेशम् अनुभवन्ति। धर्मपुरः उपमण्डले, बलद्वारा स्वास्थ्यखण्डयोः अपि इयमेव दशा अस्ति। तेन क्षेत्रस्य कश्चन अपि रोगी यदि रोगग्रस्तः भवेत्, तर्हि सः नागरिक- चिकित्सालये आनयते, परन्तु अत्र केवलं प्राथमिकम् उपचारं प्राप्य तत्क्षणं हमीरपुरं वा नेरचौकं प्रेष्यते। अस्मिन् प्रसङ्गे कतिपयावसरे गम्भीररोगिणः अर्धमार्गं एव प्राणान् त्यजन्ति। गम्भीररोगिणः स्वयमेव नेरचौकं, हमीरपुरं वा गन्तुं बाध्याः भवन्ति। नगरपरिषदः सरकाघाटस्य अध्यक्षः कश्मीरसिंहः, व्यापारमण्डलं सरकाघाटस्य प्रधानः ब्रह्मादासः, ग्रामपञ्चायतस्य फतेहपुरस्य प्रधानः नरेन्द्रकुमारगौतमः, नबाही- पञ्चायतप्रधानः सुनीता देवी, अपर बरोट पञ्चायतप्रधानः दलीप राव, बरार्ता प्रधानः योग राजः इत्यादयः अवदन् यत् अनेकेषु प्रसङ्गेषु राज्यसर्वकारं, प्रशासनं च चिकित्सकाणां न्यूनतायाः विषयं ज्ञापितं किन्तु अद्यापि राज्यसर्वकारः इह रिक्तपदेषु नियुक्तिं कर्तुं न शक्नोति। अस्य कारणेन अत्रस्थाः जनाः पीडां अनुभवन्ति। नागरिक- चिकित्सालये सरकाघाटे चिकित्सकाणां न्यूनतां प्रति मुख्य- चिकित्सा- अधिकारी मण्डी, उपायुक्त- मण्डी इत्यादयः सूचिताः। ते आश्वासनं दत्तवन्तः यत् शीघ्रं समस्यायाः समाधानं भविष्यति।

बनखण्ड्यां स्थापिता भविष्यति भारतस्य प्रथमा IGBC प्रमाणिता जन्तुशाला केन्द्रीयजन्तुशालाप्राधिकरणात् (CZA) अनुमोदनं प्राप्तम् - मुख्यमंत्री

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् काङ्गडामण्डलस्य देहराविधानसभाक्षेत्रस्य बनखण्ड्यां निर्माणाधीनः 'दुर्गेश-अरण्य-जन्तुशाला' भारतस्य प्रथमा जन्तुशाला भविष्यति या नवोन्मेषाय भारतीय-हरितभवनपरिषदः (आईजीबीसी) स्थायित्वस्य पर्यावरण-अनुकूलस्य च प्रमाणपत्रं प्राप्स्यति। परियोजनायाः आधिकारिकरूपेण आईजीबीसी इत्यत्र पञ्जीकरणं कृतम् अस्ति। जन्तुशालायाः पर्यावरणमानकानां अनुपालनेन भवनस्य परिदृश्यप्रमाणीकरणस्य च विषये विशेषं ध्यानं दीयते। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः पारिस्थितिकीतन्त्रस्य पर्यावरणसंरक्षणं संतुलनं च मनसि कृत्वा विकासं कुर्वन् अस्ति तथा च आईजीबीसी प्रमाणीकरणप्रक्रिया राज्यसर्वकारस्य एतां प्रतिबद्धतां प्रतिबिम्बयति। एतत् प्रमाणपत्रं पर्यटनस्य आधारभूतसंरचनाविकासस्य च पर्यावरणसंरक्षणस्य एकीकरणाय राज्यसर्वकारस्य प्राथमिकताम् प्रदर्शयति। पर्यटकानाम् आकर्षणस्य केन्द्रत्वेन सह दुर्गेश-अरण्य-उद्यानं संरक्षणस्य नवीनतायाः च अतुलनीयं कार्यं सिद्धं भविष्यति। मुख्यमंत्री सुक्खुः अवदत् यत् 'दुर्गेश अरण्य-प्राणी-उद्यानम्' परियोजनायाः प्रथमचरणस्य स्थापना २५ हेक्टेयर भूमौ प्रायः

२३० कोटिरूप्यकाणां व्ययेन क्रियते।

यत् २०२५ तमस्य वर्षस्य तृतीयत्रिमासे यावत् सम्पन्नं भवितुम् अर्हति। सः अवदत् यत् ६१९ कोटिरूप्यकाणां व्ययेन निर्मितं प्राणिविज्ञाननिकुञ्जं पर्यटकानां अपि च स्थानीयजनानाम् आकर्षणस्य मुख्यकेन्द्रं भविष्यति, क्षेत्रे पर्यटनक्रियाकलापं च वर्धयिष्यति। प्रथमचरणस्य अन्तर्गतं

जैवविविधतां सुनिश्चित्य ३४ पशूनां समूहानां निर्माणं भविष्यति, यस्य कृते राज्यसर्वकारेण केन्द्रीयजन्तुशालाप्राधिकरणात् (सीजेडए) अनुमोदनं प्राप्तम् अस्ति अस्य अन्तर्गतं एशियाईसिंहः, शूकरमृगः, मॉन्टर-कृकलासः, ग्राहः, मकरः, विविधाः पक्षिप्रजातयः च समाविश्य ७३ प्रजातयः प्रदर्शिताः भविष्यन्ति। जन्तुशालायां निशाचरं गृहं निर्मितं भविष्यति यस्मिन् बिडालप्रजातयः प्रदर्शिताः भविष्यन्ति। एतदतिरिक्तं जन्तुशालायां आर्द्रभूमिपक्षिगृहे प्रदर्शिताः देशीयाः पक्षिजातयः भविष्यन्ति। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् काङ्गडा-मण्डले स्थापितः दुर्गेश-अरण्य-प्राणी-उद्यानम् क्षेत्रे पर्यटनाय नूतनान् पक्षान् दास्यति, युनां कृते जीविकायाः, स्वजीविकायाः च अवसरं प्रदास्यति, येन स्थानीय-अर्थव्यवस्था सुदृढा भविष्यति। काङ्गडामण्डलस्य अद्वितीयसौन्दर्यस्य कारणतः, राज्यसर्वकारेण स्थापितायाः पर्यावरणसौहृदस्य आधारभूतसंरचनायाः कारणात् काङ्गडामण्डलं पर्यटनस्य प्रमुखकेन्द्ररूपेण उद्भवति। एषः अभिनवः उपक्रमः पारिस्थितिकपर्यटनं स्थायिविकासं च प्रवर्धयितुं राज्यसर्वकारस्य प्रतिबद्धतां प्रतिबिम्बयति, येन काङ्गडा राज्यस्य 'पर्यटनराजधानी' इति रूपेण स्थापितं भवति।

यदि बायोमीट्रिकयन्त्रं दोषयुक्तं भवति तर्हि पञ्जिकायां द्विवारं उपस्थितिः

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. पद्मनाभः, मंडी।

हिमाचलप्रदेशे शिक्षाविभागस्य निर्णयः यत् यदि बायोमीट्रिकयन्त्रं दोषयुक्तं भवति तर्हि उपस्थितिपञ्जिकायां द्विवारं उपस्थिति निर्दिष्टव्या। ततश्च विद्यालयप्राचार्येण एतस्य प्रतिवेदनं नित्यम् उपनिदेशककार्यालये इमेलद्वारा प्रेषणीयम्। बायोमीट्रिकयन्त्रे उपस्थितिं न दर्शयतः शिक्षकेभ्यः अपि कठोरं दण्डं भविष्यति।

हिमाचलप्रदेशस्य येषु शासकीयविद्यालयेषु बायोमीट्रिकयन्त्रं दोषयुक्तम् अस्ति, तेषु विद्यालयेषु शिक्षकेभ्यः, शिक्षकेतर- कर्मचारिभ्यश्च द्विवारम् उपस्थितिपञ्जिकायां उपस्थिति निर्दिष्टव्या। विद्यालयप्राचार्येण एषा उपस्थितिप्रणाली नित्यम् उपनिदेशककार्यालये इमेलद्वारा प्रेषणीयाऽस्ति। उच्चशिक्षानिदेशालयेन कतिपयविद्यालयेषु बायोमीट्रिकयन्त्रे उपस्थितिं न कुर्वतां शिक्षकेभ्यः एवं शिक्षकेतरकर्मचारिभ्यः विषये कठोरं संज्ञानं कृत्वा नूतनाः निर्देशाः प्रदत्ताः। निदेशकः डॉ. अमरजीतकुमारवर्येण प्राथमिकतायाः आधारेण यथाश्रुतं दोषयुक्त- बायोमीट्रिकयन्त्राणि दोषमुक्तकर्तुं निर्देशाः प्रदत्ताः।

नियमानाम् उल्लङ्घनं कुर्वतां शिक्षकेभ्यः कठोरं दण्डं भविष्यति।

बायोमीट्रिकयन्त्रे उपस्थिति सर्वेषां शिक्षकेभ्यः शिक्षकेतरकर्मचारिणां च निमित्ते अनिवार्यमस्ति। तथापि कतिपय विद्यालयेषु बायोमीट्रिकयन्त्रे उपस्थितिं कुर्वन्तः न सन्ति। दीर्घकालात् कतिपय विद्यालयेषु बायोमीट्रिकयन्त्राणि दोषयुक्तानि सन्ति। अतः शिक्षा- निदेशालयेन सर्वेभ्यः जिला- उपनिदेशकेभ्यः सूचनां दातुं निर्दिष्टम्, येषु विद्यालयेषु यन्त्राणि स्थापितानि न सन्ति वा दोषयुक्तानि इति।

द्वितीयवारं पुनः बायोमीट्रिकयन्त्रेणैव उपस्थितिकरणस्य निर्णयः कृतः। कोविड- संकटकाले मार्च 2020 मध्ये अस्य व्यवस्था विरामः कृतः। गतवर्षे शिक्षाविभागेन शिक्षकेभ्यः समये उपस्थिति सुनिश्चितं कर्तुं पुनः बायोमीट्रिकयन्त्रेणैव उपस्थितिकरणस्य निर्णयः कृतः। तथापि कतिपय विद्यालयेषु एतेषां निर्देशानां पालनं न क्रियते।

शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः कोट्याधिकानां रुप्यकाणां कार्याणां लोकार्पणम् अकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

हिमाचलप्रदेशस्य शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः बुधवासरे नावरक्षेत्रस्य कुठाडीग्रामपञ्चायतस्य भ्रमणकाले ९ कोटि ५० लक्षरूप्यकाणां व्ययेन उन्नयनितस्य घणासीधर-खदरालामार्गस्य उद्घाटनं कृतवान्। एतस्य अतिरिक्तं १५ लक्षरूप्यकाणां व्ययेन निर्मितस्य पंचायतभवनस्य, ग्रामपञ्चायतकुठाडीयां ५ लक्षरूप्यकाणां व्ययेन नवनिर्मितस्य सार्वजनिकसुविधाकेन्द्रस्य च उद्घाटनं कृतवान्। १ कोटि ८४ लक्षरूप्यकाणां व्ययेन निर्मितस्य प्राथमिकस्वास्थ्यकेन्द्रभवनस्य आधारशिला अपि सः अस्थापयत्। अस्मिन् अवसरे शिक्षामन्त्री उक्तवान् यत् सम्प्रति सम्पूर्णे टिक्कर उपमण्डले १८ कोटिरूप्यकाणां विकासकार्यं प्रचलति, आगामिषु काले विकासकार्येषु कोऽपि न्यूनता न भविष्यति। घनासीधर-खदराला-मार्गस्य महत्त्वं प्रकाशयन् सः अवदत् यत् एषः मार्गः १९५२ तमे वर्षे निर्मितः आसीत्, तत्कालीनः प्रधानमन्त्री पंडितजवाहरलालनेहरू अपि १९५४ तमे वर्षे अत्र यात्रां कृतवान् आसीत्। तिब्बतसीमायाः कारणात् अस्य मार्गस्य अपि स्वकीयं सामरिकं महत्त्वं वर्तते तथा च कोटखाईनावरस्य अतिरिक्तं रोहरडू-रामपुर-नगरस्य जनाः अपि अस्य मार्गस्य लाभं प्राप्नुयुः। तदतिरिक्तं विगत १८ मासेषु विधानसभाक्षेत्रे ९३ मार्गाः पारिताः सन्ति, अस्मिन् वर्षे अन्ते यावत् संख्या सम्भवतः १०० यावत् भविष्यति। प्राथमिकस्वास्थ्यकेन्द्रस्य चर्चा कुर्वन् सः अवदत् यत् एतत् स्वास्थ्यकेन्द्रं पूर्वभाजपासर्वकारेण विमुक्तं कृतमासीत्, यस्य कारणात् पूर्वसर्वकारे एतत् महत्त्वपूर्णं कार्यं पृष्ठदहनस्थाने स्थापितं, परन्तु वर्तमानकाङ्ग्रेससर्वकारेण पुनः सूचितम् अस्ति तथा च एतत् कार्यं शीघ्रमेव सम्पन्नं भविष्यति। प्राथमिकस्वास्थ्यकेन्द्रं कुठाडी कृते भूमिदानं दत्तवान् स्थानीयनिवासी नरेशसंगरेल् इत्यस्मै हृदयेन धन्यवादं दत्त्वा अस्य उदात्तकार्यस्य शुभकामनाम् अयच्छत्।

सः अवदत् यत् सतां प्राप्य गम्भीरप्रतिकूलवित्तीयस्थितेः अभावेऽपि काङ्ग्रेससर्वकारेण राज्ये सर्वदिशि अपूर्वविकासः आनितः। शिक्षाविभागस्य चर्चा कुर्वन् सः अवदत् यत् सम्प्रति प्रत्यक्षनियुक्त्यादिभिः सहस्राणि शिक्षकपदानि पूर्यन्ते, येन राज्यस्य छात्राणां शिक्षायां कोऽपि बाधकः नास्ति। श्री ठाकुरः उक्तवान् यत् जुब्बलनावर कोटखाई सेबप्राधान्यं क्षेत्रम् अस्ति तथा च सेबस्य उद्यानं राज्यस्य अर्थव्यवस्थायाः महत्त्वपूर्णः भागः अस्ति। सः अवदत् यत् वर्तमानराज्यसर्वकारेण सेब-उद्योगस्य भविष्यं दृष्ट्वा सार्वभौमिक-कार्टन्-कार्यं कर्तुं ऐतिहासिकः निर्णयः कृतः। एतदतिरिक्तं मण्डी मध्यस्थतायोजनायाः अन्तर्गतं १५३ कोटिरूप्यकाणां मालीनां देयता अपि एकमुष्टिरूपेण भुक्तं, तदर्थं मुख्यमन्त्री ठाकुर सुखविन्दरसिंहसुखुः महोदयं धन्यवादं ददाति। सः युनः आह्वानं कृतवान् यत् परिवर्तनशीलसमयेन सह वयं शेषविश्वेन सह अग्रे गन्तुं आवश्यकं, परन्तु अस्माकं संस्कृतिमूल्यानां च सह सम्बद्धाः एव तिष्ठामः इति अपि आवश्यकम्। अस्माकं संस्कृतिः विश्वस्य सुन्दरतमा संस्कृतिः अस्ति अतः अस्माभिः स्वपरिचयस्य निर्वाहः कर्तव्यः अस्ति। अस्मिन्नवसरे राजकीयवरिष्ठमध्यमिकविद्यालयस्य कुठाडी इत्यस्य छात्रैः मनमोहकं नाटीनृत्यम् प्रस्तुतम्। बालिकानां प्रदर्शनेन प्रसन्नः शिक्षामन्त्री अपि २०,००० रूप्यकाणां अनुदानस्य घोषणां कृतवान्।

नालागढे देशस्य प्रथमं किण्वन-एककम् (फर्मेंटेशन)

प्रधानमन्त्रिणा ४६० कोटिरूप्यकाणां परियोजनायाः आभासीयमाध्यमेन उद्घाटनं कृतम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- नालागढम्। प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना मंगलवासरे नालागढस्य औद्योगिकक्षेत्रे प्लासडायां स्थापितायाः देशस्य प्रथमस्य किण्वन-एककस्य किण्वन-प्राइवेट-लिमिटेड-इत्यस्य वस्तुतः उद्घाटनं कृतम्। प्रतिजीवकौषधानां कृते अनिर्मितवस्तुनां (API) औपचारिकं उत्पादनमपि हिमाचले आरब्धम् अस्ति। प्रथमचरणस्य ४६० कोटिरूप्यकाणां निवेशेन स्थापितं एतदेककम् अनेकेषां प्रतिजीवकौषधानाम् उत्पादनार्थं प्रयुक्तानां प्रमुखानां एपिआइ-निर्माणद्वारा घरेलुविपणीप्राथनायाः प्रायः ६० प्रतिशतं पूरयिष्यति अस्मिन् एकके प्रतिवर्षं ४०० टन पोटेशियम क्लावुलेनेट् एपिआइ इत्यस्य उत्पादनं भविष्यति। अस्य आन्तरिकयाचना प्रतिवर्षं ७०० टन इति अनुमानितम् अस्ति। एतत् एककं 1000 जनानां प्रत्यक्षं परोक्षं च जीविकां प्रदास्यति।

द्वितीयचरणस्य अपि किण्वण आगामिवित्तवर्षे ४०० कोटिरूप्यकाणां निवेशं करिष्यति। एतदतिरिक्तं ऊनायां प्रचुरौषधवाटिकायाः (बल्क ड्रग पार्क) स्थापना क्रियते यत् एतत् देशस्य प्रथमं किण्वन-एककं भविष्यति, यत्र क्लावुलेनेट् पोटेशियम-किण्वन (Kinvan) आधारित एपिआइ-उत्पादनं भविष्यति। हिमाचल सहितं देशे सर्वेषु औषध-उद्योगेषु एंटीबायोटिक-औषधेषु प्रयुक्तस्य एपिआइ-कृते चीन-कोरिया-देशयोः उपरि निर्भरं भवितुम् अर्हति, विशेषतः क्लावुलेनेट् पोटेशियमस्य कृते, परन्तु अस्मिन्

यूनिटे उत्पादनस्य आरम्भानन्तरं अनिर्मितवस्तुनां कृते चीन-कोरिया-देशयोः उपरि निर्भरता महती न्यूनीकृता अस्ति क्रियते भविष्यति। एषा योजना २०२१ तमे वर्षे आरब्धा। ७० एकडेषु विस्तृते अस्मिन् संयंत्रे २५० किलोलीटर-प्रत्येकस्य अष्टौ किण्वनयन्त्राणि भविष्यन्ति।

हर्षवर्धनचौहानः मुख्यातिथिः

उद्योगमन्त्री हर्षवर्धन चौहानः मुख्यातिथिरूपेण आभासीय उद्घाटने भागं गृहीतवान्, तत्र भाजपा प्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीवबिन्दलः, सांसदः सुरेशकश्यपः, हर्षमहाजनः इत्यादयः गणमान्यजनाः उपस्थिताः आसन्।

८० प्रतिशतं अनिर्मितवस्तुनि चीनदेशात् आयातं कर्तव्यम् भवति

एशियायाः औषधकेन्द्रत्वेन उद्भूतस्य हिमाचलप्रदेशे प्रतिवर्षं ४५ सहस्रकोटिरूप्यकाणां अधिकमूल्यानां औषधानां निर्माणं भवति, यस्मात् १५ सहस्रकोटिरूप्यकाणां औषधानां निर्यातः भवति देशस्य औषधनिर्मातृणां तृतीयभागं सहितं २०० तः अधिकाः निर्यातप्रधानाः एककाः हिमाचले स्थापिताः सन्ति। सक्रिय औषधसामग्रीणां सन्दर्भे एतावता प्रगतिः कर्तुं न शक्तवान्, औषधोद्योगेषु ८० प्रतिशतं एपिआइ-निर्माणे प्रयुक्तं कच्चांमालं चीनदेशस्य उपरि निर्भरं भवितुम् अर्हति प्रचुरौषधस्य विषये चीनस्य वर्चस्वं भङ्गयितुं केन्द्रसर्वकारः प्रयतते।

गृहीविपण्याः ६०% याचना पूरिता भविष्यति

किण्वण प्राइवेट लिमिटेडस्य अध्यक्षः एस खिलाड़ी, निदेशकः देवङ्ग अजमेरा च उक्तवन्तः यत् उद्घाटनेन सह क्लावुलेनेट् पोटेशियमस्य व्यावसायिकं उत्पादनं प्रारब्धम् अस्ति। सः अवदत् यत् देशे क्लावुलेनेट् पोटेशियमस्य बृहत्परिमाणेन उत्पादनेन भारतस्य चीन-कोरिया-देशयोः आश्रयः न्यूनीकरिष्यते तथा च एतत् उत्पादं स्थानीय-औषध-निर्मातृभ्यः अपि न्यून-दरेन उपलभ्यते। एतेन आन्तरिकविपण्याः ६० प्रतिशतं याचनाः पूर्यते।

उत्तराखण्डे आयोजिते युवमहोत्सवे संस्कृत-महाविद्यालयः डोहगी २२ पदकानि विजितवान्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य युवमहोत्सवे डोहगीस्थसंस्कृतमहाविद्यालयच्छात्राणाम् उत्कृष्टं प्रदर्शनम् केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयेन, अक्टोबर्-मासे २६ तः २८ पर्यन्तं उत्तराखण्डराज्यस्य श्रीरघुनाथकीर्तिपरिसरे समायोजिते त्रिदिवसीययुवमहोत्सवे हिमाचलस्य ऊनाजनपदस्य डोहगीस्थेन सनातनधर्म-आदर्शसंस्कृतमहाविद्यालयेन ५ स्वर्णपदकानि, ९ रजतपदकानि, ८ कांस्य पदकानि च मेलयित्वा आहत्य २२ पदकानि प्राप्य आहत्य पदकतालिकायां तृतीयं स्थानं प्राप्तम्। वस्तुतः केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नईदिल्ली प्रतिवर्षं समग्रभारते क्षेत्रीयस्तरे युवमहोत्सवस्य समायोजनं करोति। उत्तरभारते विद्यमानानां परिसराणाम् आदर्शसंस्कृतमहाविद्यालयानाम् गुरुकुलानाम् क्षेत्रस्तरस्य आयोजनं अस्मिन् वर्षे उत्तराखण्डे अभवत्, यस्मिन् हिमाचलप्रदेश-जम्मूकश्मीर-हरियाणा-उत्तराखण्ड-उत्तरप्रदेशराज्यानां आहत्य ९ छात्रगणाः भागं गृहीतवन्तः। अस्मिन् युवमहोत्सवस्य विविधक्रीडासांस्कृतिकप्रतियोगितासु डोहगीस्थेन सनातनधर्म-आदर्शसंस्कृतमहाविद्यालयेन आहत्य २२ पदकानि प्राप्तानि। एतासु प्रतियोगितासु समूहनृत्यप्रतियोगितायां महाविद्यालयस्य छात्राः वैष्णवी शर्मा, श्वेता शर्मा, सोनिया सोनी, अदिति शर्मा, शिखा सुमियाल, पारसी ठाकुर च गिद्ध-भाङ्गडामिश्रितनृत्यप्रदर्शनं कृत्वा स्वर्णपदकं प्राप्तवन्तः। बैडमिण्टन-एकलक्रीडायां महाविद्यालयस्य शास्त्रिद्वितीयवर्षस्य छात्रः सुमितसोनी, बालिकानां बैडमिण्टनएकलस्पर्धायां वंशिका, बालक-बैडमिण्टनयुगलप्रतियोगितायां प्रशांतठाकुर-अंशुलभारद्वाजयोः युगलं, बालिकानां बैडमिण्टन-युगलप्रतियोगितायां वंशिका-तमन्नायुगलं च विजयं प्राप्य स्वर्णपदकानि प्राप्तवन्तः। एतदतिरिच्य बालिकानां खो-

खोप्रतियोगितायाम् आंचलशर्मा, पलकठाकुर, विनयकुमारी, मधु, काजल, तमन्ना, पलकशर्मा, आंचलकुमारी, सिमरन, वंशिका च रजतपदकानि प्राप्तवन्तः। आचार्यद्वितीयवर्षस्य छात्रा अञ्जुदेवी बालिकानां १०० मीटर्-धावनस्पर्धायां रजतपदकम्, ४०० मीटर्-धावनस्पर्धायां च कांस्यपदकं प्राप्तवती। गोलक्षेपणे तमन्ना, बालिकानां दीर्घकूर्दने उच्चकूर्दने च आंचलशर्मा, बालिकानां दीर्घकूर्दनप्रतियोगितायां धीरजभाटिया, रङ्गवल्लीप्रतियोगितायाम् अंशिकाचौहान, एकलगीतगायने ज्योतिबाला च रजतपदकानि प्राप्तवन्तः। एवमेव मल्लयुद्धस्पर्धायां ५६ किलोग्रामभारवर्गे समीरः, ६१ किलोग्रामवर्गे जतिनशर्मा, ६५ किलोग्रामभारविभागे जतिनशर्मा, ७४ किलोग्रामभारवर्गे च गौरवशर्मा च कांस्यपदकं प्राप्तवन्तः। बालिकवर्गस्य २०० मीटर्-धावनप्रतियोगितायां आंचलकुमारी, योगासने समीरकुमारः, बालिकानां ८०० मीटर्-धावनप्रतियोगितायां प्रशांतठाकुरः, वार्तालेखनप्रतियोगितायां वन्दना च कांस्यपदकानि प्राप्तवन्तः। एतासु प्रतियोगितासु छात्राणां मार्गदर्शनं महाविद्यालयस्य ज्योतिषशास्त्रस्य प्राध्यापकाः डॉ. मुकेशकुमारशर्मा, डा. अरुणा देवी महाविद्यालयस्य लेखाकारः श्री रविकन्यालश्च कृतवन्तः। महाविद्यालयस्य छात्रैः प्राप्तोपलब्धवसरे सर्वेषां विजेतृछात्राणां मार्गदर्शकानां च महाविद्यालये आगमनकाले महाविद्यालयस्य परिवारसदस्याः प्राचार्याः आचार्या कर्मचारिणः छात्राश्च भव्यं स्वागतमकुर्वन्। छात्राणाम् एतद्विजयावसरे महाविद्यालयस्य प्रबन्धनसमितेः अध्यक्षः प्रो. एम् चन्द्रशेखरवर्यः छात्राणां, मार्गदर्शकानां सर्वेषां शिक्षकाणां च अभिनन्दनं कृतवन्तः। स्वागतकार्यक्रमस्य अध्यक्षतां कुर्वन् महाविद्यालयस्य प्राचार्यः डॉ. लालसिंहपठानिया स्वस्यभाषणे छात्रान् सांस्कृतिककार्यक्रमेषु, क्रीडासु पाठ्येतरक्रियासु च सक्रियरूपेण भागं ग्रहीतुं प्रेरितवान्। तथा च उक्तवान् यत् आगामिषु वर्षेषु क्रीडादिसम्बद्धानां छात्राणां सर्वासु समस्यानां समाधानार्थं प्रशासनं पूर्णप्रयत्नाः करिष्यति। अस्मिन् छात्राणां मार्गदर्शकरूपेण गताः डॉ. मुकेशकुमारः डॉ. अरुणादेवी केचन छात्राश्च स्वीयानुभवान् प्रकटितवन्तः। अस्मिन् स्वागतकार्यक्रमे महाविद्यालयस्य सर्वे शिक्षकाः डॉ. रविदत्त शर्मा, डॉ. राजेन्द्र शर्मा, डॉ. कृष्णा नेगी, डा. मुकेशकुमारः, डॉ. हरेकृष्ण झा, डॉ. संध्या देवी, डा. अरुणा देवी श्री विपिन पटियाल, श्रीमती अंजू कुमारी, श्रीमती ममता, सुश्री पूजाशर्मा तथा च सर्वे कर्मचारिणः छात्राश्च उपस्थिताः आसन्।

हिन्दुसनातनपरम्परायां महत्पर्व 'दीपावली'

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
नारदोपाध्यायः
विज्ञानशिक्षकः
असमः
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

दीपज्योतिः परम्ब्रह्म दीपज्योतिर्जनार्दनः । दीपो हरतु मे पापं दीपज्योतिर्नमोऽस्तु ते ।।
भारतवर्षे मन्यमानेषु सर्वेषु पर्वसु 'दीपावली'पर्वणः सामाजिकदृष्ट्या धार्मिकदृष्ट्या च अप्रतीमं महत्त्वमस्ति इत्यत्र न सन्देहः। सामाजिकदृष्ट्या एतस्य महत्त्वं यत् पर्वणः आगमनात् पूर्वं हि जनाः स्वगृहस्य स्वच्छताविषये अवधानतां दद्युः, गृहाभ्यन्तरबहिर्भागयोः मालिन्यं दूरीकुर्युः, गृहभित्तिद्वारादिषु वर्णलेपनम्, अङ्गणे शोभनरङ्गावल्ली इत्यादिकं सुन्दरतया सज्जीकुर्युः, यस्माच्च गृहस्य सुन्दराकर्षणम् इतोऽपि वर्धेत। अनेन वर्षाऋतुतः समागतायाः अस्वच्छतायाः अपि परिमार्जनं सम्भवेत्।
दीपावलीदिवसे धनसम्पदः अधिष्ठात्रीदेव्या भगवती-महालक्ष्म्या विधिपूर्वकं पूजा विधीयते। शास्त्रकथनं यत् या व्यक्तिः दीपावल्यावसरे अर्हनिशं जागरणपूर्वकं श्रीलक्ष्मीपूजाम् आचरति, तस्या गृहे धनधान्यसम्पन्ना श्रीलक्ष्मीर्निवसति। परन्तु यदि यः कोऽपि आलस्येन, निद्राग्रस्ततया च तद्दिनं व्यर्थं हि यापयति, तर्हि तस्य गृहात् लक्ष्मीः कोपपूर्वकं निर्गच्छेत्, तथा च स जनः सदा हि दरिद्रताया मुखं हि पश्येत्।
ब्रह्मपुराणे लिखितमस्ति यत् कार्तिकमासस्य अमावस्यायाः अर्धरात्रिवेलायां श्रीलक्ष्मीः महाराज्ञी सदृहस्थानां निवासगृहेषु यत्र तत्र विचरति इति। अत एव स्वगृहं सर्वप्रकारेण स्वच्छम्, शुद्धम्, सुशोभितञ्च कार्यम्। दीपावली, दीपमालिका वा यदि सम्यक्तया आदरपूर्वकञ्च यदि आचर्यते तर्हि लक्ष्मीः प्रसन्ना भवति, तद्गृहे स्थाने वा सा स्थायिरूपेण निवसेत्। इयम् अमावस्या प्रदोषकालतः अर्धरात्रिं यावत् श्रेष्ठा कथ्यते। यदि अर्धरात्रिपर्यन्तं तत्र सम्भवेत् तर्हि प्रदोषव्यापिनी दीपावली आचरणीया।
प्रायः प्रत्येकं गृहेषु जनाः रीतिपरम्परानुसारं गणेश-लक्ष्मीपूजनम्, द्रव्यलक्ष्मीपूजनञ्च आचरन्ति। कुत्रचित् केचन विभिन्नवर्णलेखनेन चित्रं निर्माय, अथवा लक्ष्मी-गणेशयोः मृन्मूर्तिं विधाय, रजतनाणकं वा संस्थाप्य तयोः पूजनं कुर्वन्ति। केचन स्थाल्यां त्रयोदश अथवा त्रयोविंशति सङ्ख्यकान् दीपान् प्रज्वाल्य, तेषां मध्ये एकं चतुर्मुखं दीपं संस्थाप्य दीपमालिकायाः पूजनं कुर्वन्ति, पूजानन्तरं गृहप्राङ्गणस्य मुख्यस्थानेषु एकैकशः तान् संस्थापयन्ति च। चतुर्मुखदीपकः आरात्रिं ज्वालयेयुस्ते इतीयं परम्परा। अस्मिन् पर्वणि लक्ष्मीपूजायाः स्वच्छताया हि वा प्रशस्तिर्वर्तते, न वानानास्फोटकसामग्रीभिः वायुरवादीनां प्रदूषणाय अस्य पर्वणो महत्त्वमिति। शुभम् -- नारदोपाध्यायः।

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
डॉ. नवीनशर्मा
सहायकाचार्यः (ज्योतिषविभागः)
महर्षि-वाल्मीकि-संस्कृत-विश्वविद्यालयः कैथलः
हरियाणा
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
रमेश चन्द्र शर्मा
समाजसेवकः
ग्राम भटेड़. तहसील जसवां
कांगड़ा जनपदः हि.प्र.
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
अरविन्द डोगरा
संस्कृतशिक्षकः
राजकीय उच्च विद्यालय
जुतराण खण्ड सुण्डला जिला
चम्बा हिमाचल प्रदेश
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
डॉ. मुकेशः
संस्कृतसहायकाचार्यः
के.सं.वि.बलाहरः कांगड़ा हि.प्र.
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
डॉ अंकुशः डॉ. गायत्री
संस्कृतशिक्षकौ
हमीरपुरम् हि.प्र.
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
सचिनः
संस्कृतप्रेमी
भुज, गुजरातम्
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
रेशम फोटोग्राफी पंजेहरा..
शादी की फोटोग्राफी और
वीडियोग्राफी, प्री वेडिंग, और सभी
प्रकार के फंक्शन के लिए संपर्क
करें.. मोबाइल.. 97362-14802
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

शुभम् भूयात् दीपोत्सवः २०२४
डॉ. गुलशनशर्मा
संस्कृत प्रवक्ता
रा.व.मा.वि.नुरपुर कांगड़ा
हिमसंस्कृतवार्ता: दीपावली विशेषाङ्कः २०२४

दीपावली मङ्गलमयी भूयात्।।
मङ्गले मङ्गलार्हे च सर्वमङ्गलमङ्गले।
सतां मङ्गलदादेवि सर्वेषां मङ्गलालये।।१
मङ्गलाधिष्ठात्री देवी मङ्गलानां च मङ्गले।
संसार-मङ्गलाधारे मोक्षदायिनि।।२
प्रथमे पूजिता देवी शिवेन सर्वमङ्गला।
द्वितीये पूजिता सा च मङ्गलेन ग्रहेण च।।३
तृतीये पूजिता भद्रा मङ्गलेन नृपेण च।
चतुर्थे मङ्गले वारे सुन्दरीभिः प्रपूजिता।।४
देव्याश्च मङ्गलस्तोत्रं यः शृणोति समाहितः।
तन्मङ्गलं भवेत्तस्य न भवेत्तदमङ्गलम्।।५
मङ्गलाशंसी, डॉ. युवराजः भट्टराई